

10. Openbare verkoping van 'Het Blauwhuis' in 1797

Nadat onze streken in 1792 waren ingenomen door de Franse bezetter werden er ontelbare maatregelen genomen en verordeningen uitgevaardigd die verstreckende gevolgen hadden voor het alledaagse leven van onze dorpsgenoten in die donkere tijden.

In alle geledingen van de administratie werden Fransen of fransgezinden aangesteld : burgemeester, schepenen, secretaris van de gemeente, veldwachter enz..., niemand werd op dergelijke positie aangesteld zonder de uitdrukkelijke goedkeuring van de bezetter. Allerhande nieuwe belastingen werden ingevoerd die het de mensen moeilijk maakten om het hoofd boven water te houden. De vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid waren niet van tel voor iedereen. Vooral de geestelijkheid kreeg het zeer zwaar te verduren. Er werd een verbod uitgevaardigd tot het uitvoeren van alle erediensten, de klokken werden uit de kerken gehaald om te worden hersmolten tot oorlogstuig. De geestelijken werden in groten getale gedeporteerd, onder hen ook onze toenmalige pastoor Caestryck die in gevangenschap terecht kwam op het Franse eiland Oléron aan de westkust van Frankrijk. Dopen werden in het geheim gedaan her en der bij mensen thuis, op zolders, in schuren van landbouwers. De talrijke eigendommen van abdijen en kloosters werden staatseigendom en openbaar verkocht. Net als in andere gemeenten hadden verschillende abdijen ook te Pervijze eigendommen in de vorm van landerijen en hoeven. De welbekende en eeuwenoude hoeve in de Nieuwpoortstraat, 'Het Blauwhuis', was sedert eeuwen, reeds van bij de prille oorsprong van Pervijze, eigendom van de abdij van Ename. Toen in 1797 de openbare verkoping van het Blauwhuis aan de orde was, was Pieter Vereecke, gehuwd met Isabella Deboyser, uitbater van dit hof dat één van de grootste was van Pervijze. Pieter was de zoon van Jan Baptist en Joanna Demaziere. Deze Jan Baptist, afkomstig van Zuidschote, was eveneens uitbater van het Blauwhuis geweest tot zijn overlijden in 1774. Toen werd hij opgevolgd door zijn zoon Pieter.

Uit het proces verbaal dat werd opgemaakt naar aanleiding van de openbare verkoop op 18 mei 1797 kunnen we heel wat gegevens halen betreffende enerzijds uit wat de hofstede toen bestond en welke de talrijke voorwaarden waren die gesteld werden bij de aankoop ervan.

Laten we eerst de beschrijving van Het Blauwhuis nader bekijken. Toen bestond de hoeve en bijhorende landerijen uit 189 gemeten, twee lijnen en 26 roeden van landbouwgrond, weilanden, tuinen en gebouwen. Deze oude oppervlaktematoren komen ongeveer overeen met 85 hectaren.

Het woonhuis was verdeeld in vijf kamers, een keuken en twee kelders. Samen met de schuur waren beide gebouwen gebouwd met bakstenen en bedekt met leistenen.

De andere stallingen voor onder andere het vee en nog een keuken waren bedekt met dakpannen en eveneens gebouwd met bakstenen. De paardestal was gebouwd met bakstenen en gedekt met stro. Een ander bakstenen gebouw bedekt met dakpannen bevatte de opslagplaats voor het graan en de duiventillen.

De landerijen werden als volgt beschreven :

Drie gemeten en 12 roeden met de moestuin gelegen bij de verschillende gebouwen waren omringd door een walgracht met toegang tot de gebouwen via een gemetselde poort. Rondom dit alles lagen de andere landerijen die behoorden bij Het Blauwhuis.

55 gemeten weiland in verschillende stukken grensden op verschillende plaatsen aan de gronden toebehorend aan Pieter Vandenbussche en aan de Nieuwpoortstraat.

84 gemeten en 14 roeden landbouwgrond in verschillende percelen grensden eveneens aan de Nieuwpoortstraat en aan de gronden van verschillende andere personen zoals Pieter Vandenbulcke, Millevert, Norten van Mannekensvere, de kinderen Lancsweert en 'le citoyen' Tack van Veurne.

11 gemeten weiland grensden aan de grond van Pieter Vandenbussche, aan de eigendommen van de abdij van Veurne en aan de vaart.

9 gemeten grensden ook aan de Nieuwpoortstraat en aan de gronden van Vandermeersch van Veurne en Vanvossem van Diksmuide.

Zo gaat dat verder met de opsomming van nog verschillende stukken grond tot we aan het bovengemelde totaal komen.

Daarbij wordt ook nog vermeld dat pachter Pieter Vereecke de hoeve met toebehoren pachtte voor negen jaar eindigend op de dag van de Heilige Remigius (= 13 januari) van het jaar 1800, dit voor een jaarlijkse rente van 2207 livres, 15 sols, 3 denieren.

Dan begint een uitgebreid overzicht van de algemene bepalingen waaronder de openbare verkoping zal gebeuren. Ik vermeld er enkele.

De verkoop per opbod zal gebeuren volgens het Franse systeem dat in die dagen gebruikt werd, een eigenaardige werkwijze die enige verduidelijking vraagt. Bij dit systeem hadden de kandidaat-kopers de gelegenheid om te bieden tijdens een tijdspanne die bepaald werd door het aansteken van een kaars ('feu'). Wanneer de kaars vanzelf doofde was de mogelijkheid tot opbod voorbij en de laatst genoemde prijs was geldend. Indien de prijs echter niet hoog genoeg geacht werd kon de uitroeper een tweede 'feu' instellen.

De betaling wordt vastgelegd op de manier die bepaald werd volgens de wet van 16 Brumaire van het Jaar V (06/11/1796), tzt een tiende moet voor de helft betaald worden binnen de 10 dagen, de andere helft binnen de zes maanden. Vier tienden moeten vervolgens per tiende betaald worden ieder jaar met telkens 5 procent interest. Dit stuk van vier tienden mag betaald worden hetzij aan het Ministerie van Financiën, hetzij aan de Ontvanger van de Nationale Domeinen te Brugge. De overige vijf tienden moeten geregeld worden bij de betaling van het eerste tiende.

De verkoop houdt alle activa en passiva in maar is vrijgesteld van alle schulden, hypotheken, renten en heerlijke rechten volgens de wet van de Franse Republiek uitgevaardigd in de verenigde Departementen. Het komt erop neer dat het Blauwhuis, sedert eeuwen eigendom van de abdij van Ename wordt aangeslagen door de Franse Republiek en door hen openbaar verkocht. De verkoopsom komt integraal ten goede van de Franse Republiek, niet ten goede van de abdij want alle kloosterorden werden afgeschaft en hun goederen verbeurd verklaard.

De eigenlijke openbare verkoping grijpt plaats op 24 mei 1797 om 10 uur 's morgens door de Beheerder van het Departement van de Leie bijgestaan door burger Charles Joret, Commissaris van de Directoire nadat alle noodzakelijke aanplakkingen en aankondigingen zoals ze bepaald waren door de wet, uitgevoerd waren.

Het bieden start op 58.770 livres. Zoals bepaald bij de wet wordt een eerste kaars aangestoken en tijdens de periode van branden van deze eerste 'feu' wordt een eerste bod gedaan door 'Le citoyen' Briquet voor 58.900 livres. Daarop wordt een hoger bod gedaan door de heer Vanpraet voor een som van 61.000 livres en een nieuw bod van Briquet voor 62.100 livres.

Na het einde van het branden van de eerste kaars, wordt een tweede kaars aangestoken maar tijdens deze nieuwe periode van mogelijk opbod, gebeurt er geen enkel bod meer.

Na het doven van de tweede kaars wordt citoyen Briquet aangewezen als de hoogste bieder en koper van het goed voor 62.100 livres. Daarop verklaarde citoyen Briquet dat hij handelde in naam van citoyen J. B. Paulée, handelaar verblijvende te Parijs.

De akte van verkoop wordt ondertekend te Brugge door M. Briquet, de verkoopcommissarissen De Deurwaerder en Deburck, Charles Joret, commissaris van de Directoire en de secretaris Vanderfosse.

De verkoop wordt uiteindelijk geregistreerd te Brugge op 6 juni 1797 na ontvangst van een eerste betaling van 588 livres zijnde de helft van het eerste tiende plus de kosten.

Zo komt het Blauwhuis in Franse handen nadat het eeuwen eigendom was van de abdij van Ename. Als ik spreek van eeuwen dan heb ik het over ongeveer 625 jaar want de eerste vermelding van het Blauwhuis vinden we reeds terug in het jaar 1172 toen de bisschop van Terwaan aan de abdij van Ename toestemming verleende om een altaar op te richten in haar pachthof te Pervijze.